

Ajankohtaista kansallisista energia- ja ilmastotoimista

Satakunnan ilmastohankkeen tilaisuus Kankaanpäässä 10.11.2022

Olli-Pekka Pietiläinen
Ympäristöministeriö

Esityksen sisältö

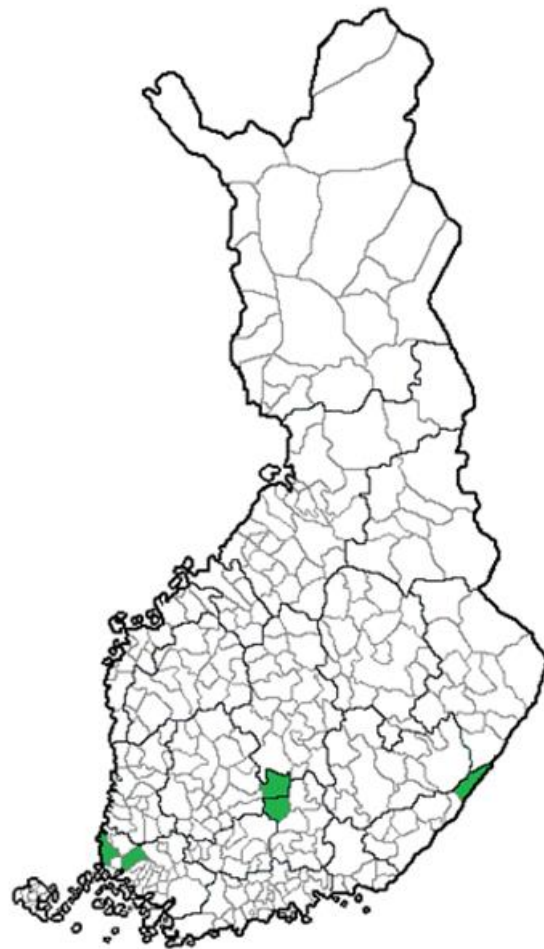
1. Miksi kuntien ilmastotyöstä kannattaa olla kiinnostunut?
2. Kuntien ilmastosuunnitelmavelvoite ilmastolaissa
3. Kunta-alan energiatehokkuussopimus (KETS)
4. Muuta ajankohtaista kansallisessa ilmastotyössä

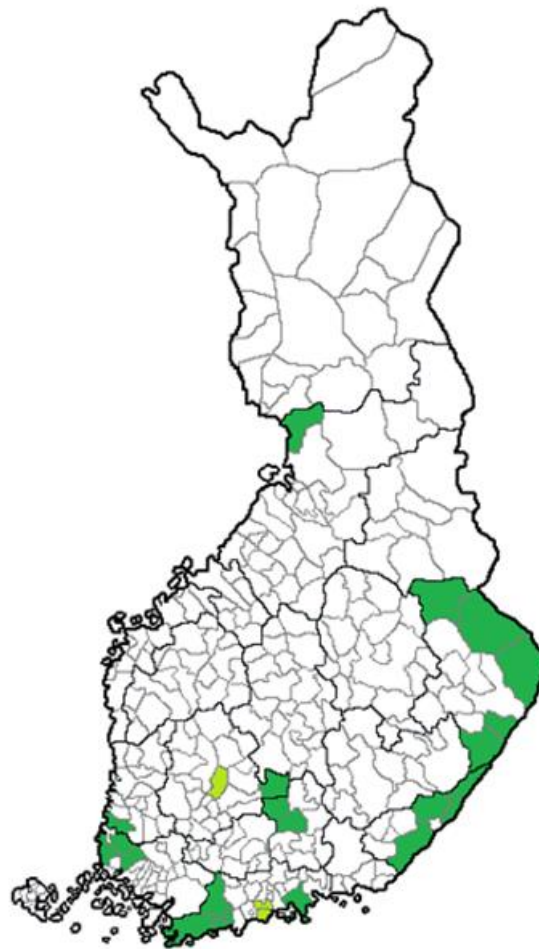
1. Miksi kuntien ilmastotyöstä kannattaa olla kiinnostunut?

- **Kunta** = kuntaorganisaatio/kuntakonserni/kuntayhteisö
- **Suomen kokonaispäästöt** = 309 kunnan päästöjen summa
- Kunta on paikallisen ilmastotyön **alusta** ja **mahdollistaja**, **vauhdittaja** ja **kapellimestari**
- Kunta vastaa alueellaan mm. **kaavoituksesta**, **maankäytöstä**, **liikennesuunnittelusta**, energiayhtiöiden **omistajaohjauksesta**, julkisten rakennusten **lämmitysratkaisuista** ja julkisista **hankinnoista**
- Kunnan tulee vähentää omia päästöjään (**kunnan hiilijalanjälki**) ja vauhdittaa toiminta-alueensa muiden tahojen ja toimijoiden päästöjä (**kunnan hiilikädenjälki**)
- Kuntien ilmastotyö tukee paikallisen ja alueellisen **elinvoimaisuuden vahvistumista vihreässä siirtymässä** ja **kestävyysmurroksessa**

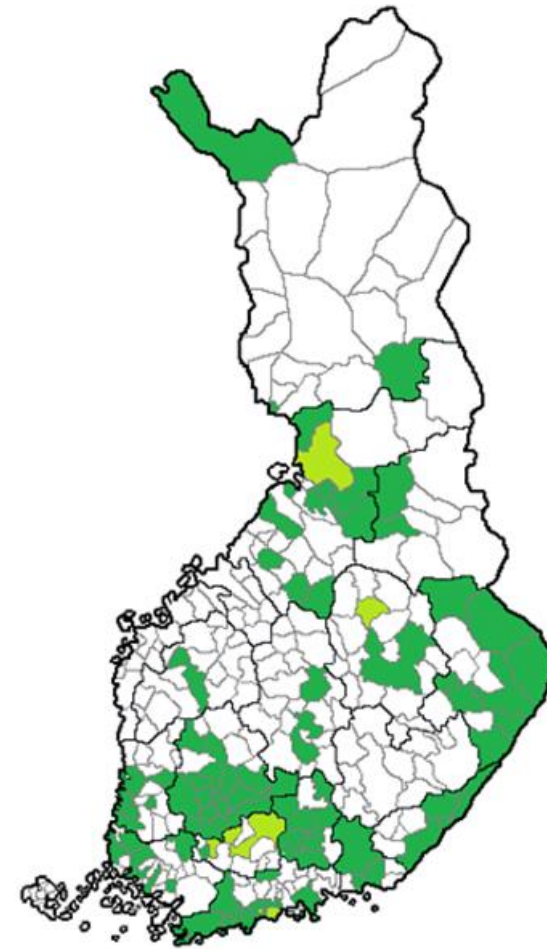

2008

2014

2021

Kansallista tasoa kunnianhimoiset ilmastotavoitteet asettaneet kunnat

- tummanvihreä = hiilineutraali / 80 % päästövähennystavoite v. 2030 mennessä
- vaaleanvihreä = hiilineutraali / 80 % päästövähennystavoite v. 2030 jälkeen

2. Kuntien ilmastosuunnitelma ilmastolaissa

- Ilmastolakiin **velvoite laatia kunnan ilmastosuunnitelma**
- Kehysriihessä 2022 varattiin kuntien ilmastosuunnitelmille ja niiden tukitoimiin noin **2,9 M€/v**
- Tavoitteena on edistää ilmastolain tavoitteiden toteutumista ja **vahvistaa kuntien ilmastotyötä**
 - **alussa painopisteenä** kunnat, joissa ilmastotyö ei ole vielä edennyt pitkälle
 - laissa **vähimmäisvaatimukset** ilmastosuunnitelmien sisällölle

Vaatimukset suunnitelmalle 1/2

- Kunnan ilmastosuunnitelma olisi laadittava tai päivitettävä vähintään **kerran valtuustokaudessa** ja suunnitelman hyväksyisi kunnanvaltuusto.
 - Suunnitelmassa voi olla myös **muita teemoja**, kuten kiertotalous
- Suunnitelman sisällön **vähimmäisvaatimukset**:
 - **tavoite** kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämisestä kunnassa
 - **toimet**, joilla kasvihuonekaasujen päästöjä vähennetään kunnassa
 - tiedot kasvihuonekaasujen **päästöjen kehityksestä** kunnassa
 - tiedot suunnitelman toteutumisen **seurannasta**
 - muut tarpeellisiksi katsotut seikat

Vaatimukset suunnitelmalle 2/2

- Suunnitelman voi laatia myös **yhteistyössä muiden alueen kuntien kanssa**. Kuitenkin kuntakohtaiset tavoitteet ja toimet ja suunnitelma hyväksytään kunkin kunnan valtuustossa
- **Sopeutumiseen ja nielujen kasvattamiseen** tähtäävät toimet ovat **vapaaehtoisia**
- Kunnan on **seurattava suunnitelman toteutumista**
- Suunnitelma on otettava huomioon **kuntastrategiassa ja toimintakertomuksessa**
- **Muutoksenhausta** kunnallisen viranomaisen päätökseen säädetään kuntalaissa (410/2015)

Jatkoaskeleet

- **Hallituksen esitys** parhaillaan eduskuntakäsittelyssä, voimaan 1.1.2023 (?)
- **Opas ilmastosuunnitelmien laatimisen tueksi** kevääseen 2023 mennessä
- **Avustushaku** aukeaisi mahdollisesti keväällä 2023 niille **kunnille, joilla ei ole vielä voimassa olevaa ilmastosuunnitelmaa**.
- **Seuraavalla valtuustokaudella (2025 - 2029) avustusta kaikille kunnille ilmastosuunnitelman päivittämiseen**

3. Kunta-alan energiatehokkuussopimus (KETS)

Kohti hiilineutraalia kuntaa – (HINKU) verkosto		Kuntien energiatehokkuussopimukset (KETS)
Tavoite	Vähennys koko kunnan päästöissä -80 % vähennys 2007-2030 sähkön kulutus, lämmitys, liikenne, maatalous ja jätehuolto	Kunnan oman kiinteistökannan ja muun energiankulutuksen energiatehokkuuden parantaminen. Energiatehokkuussopimukset ovat ensisijainen keino täyttää energiatehokkuusdirektiivin artiklan 7 kansallista energiansäästövelvoitetta.
Mukana	90 kuntaa, 2,3 milj. asukasta (21.10.2022)	114 kuntaa, 11 kuntayhtymää, 4,2 milj. asukasta (21.10.2022)
Koordinoi	SYKE	Motiva
Sitoutuminen	Valtuuston päätöksellä	Valtuuston päätöksellä

KETS 2017-2025 ([114 kuntaa, tilanne 21.10.2022](#))

HINKU ([kuntaa, tilanne 21.10.2022](#))

KETS + HINKU

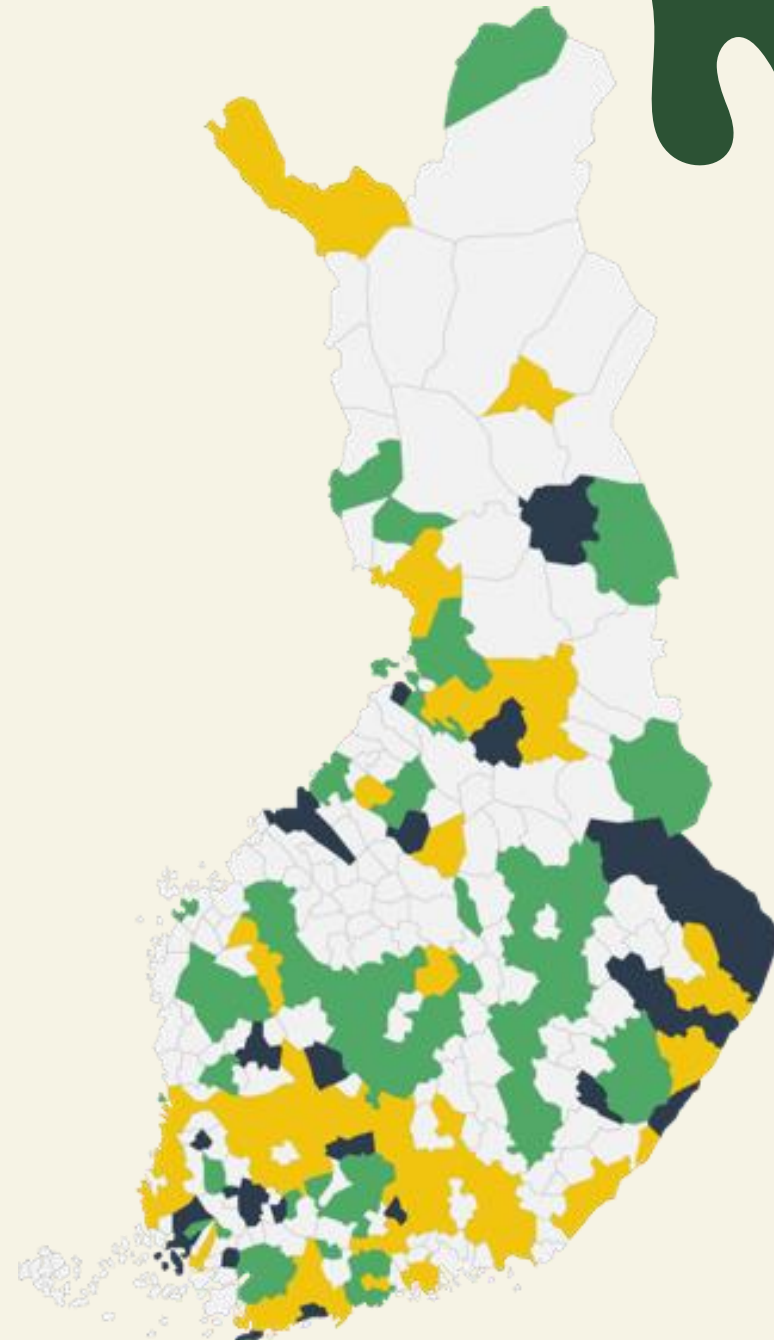
Mukana myös 11 kuntayhtymää:

- Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY
- HUS-kuntayhtymä
- Jyväskylän koulutuskuntayhtymä
- Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiri
- Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä
- Koulutuskeskus Salpaus –kuntayhtymä
- Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
- Lounais-Hämeen Koulutuskuntayhtymä
- Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
- Satakunnan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
- Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Kurkkaa [energiatsehokkuussopimukset2017-2025.fi](#)

10

Satakunta: 6/16 kuntaa mukana KETSissä ja/tai HINKUssa

Energiatehokkuussopimukset 2017–2025

- NÄITÄ SÄÄSTÄMME

SÄHKÖ

LÄMPÖ

POLTTOAINEET

KUSTANNUKSIA

HIILIDIOKSIDIPÄÄSTÖJÄ

SOPIMUKSELLA VAIKUTTAVUUTTA

Vuotuinen CO₂-vähenemä 25 kilotonnia

x 4 000

Päästövähennemä vastaa henkilöautolla ajamista maapallon ympäri noin 4 000 kertaa.

9 600 000 litraa

Päästövähennemä vastaa noin 9 600 kuution tai 9,6 miljoonan kevytpolttoöljylitran polttamista.

7 500 omakotitaloa

Energiansäästö yhteensä 149 GWh/a, mikä vastaa noin 7 500 sähkölämmitteisen omakotitalon vuosittaista sähkönkulutusta (20 MWh/v).

www.sopimustulokset.fi

MITEN KUNTA HYÖTYY? / MIHIN KUNTA SITOUTUU?

KUNTA-ALAN **ENERGIATEHOKKUUSSOPIMUS 2017–2025**

NÄIN HYÖDYT:

Käytät energiaa fiksusti – säästät euroja ja luonnonvaroja.

Pienennät energiakulujasi, mikä lisää kannattavuutta ja tulosta. Voit hakea valtion tukea energiatehokkuustoimiin.

Toimit vastuullisesti ja osoitat sen. Investoinnit energiatehokkuuteen edistävät myös vihreää kasvua.

Pienennät toimintasi ilmastokuormaa.

Energiatehokkuuden jatkuvasta parantamisesta tulee hyödyllinen toimintatapa.

Rakennat ja vahvistat myönteistä julkisuuskuvaa.

Valitset vapaaehtoisuuden uuden kansallisen lainsäädännön tai muiden uusien pakkokeinojen sijaan.

TÄHÄN SITOUTUT:

Sitoudut tehostamaan energiankäyttöäsi asettamasi ohjeellisen tavoitteen mukaisesti.

Selvität, miten voit tehostaa energiankäyttöä. Laadit tai päivität toimintasuunnitelman ja toteutat valitsemiasi kustannustehokkaita energiankäytön tehostamistoimia.

Otat huomioon energiatehokkuuden suunnittelussa ja hankinnoissa. Koulutat henkilöstöä ja viestit toimistasi.

Raportoit vuosittain energiankäytön tehostamistoimista.

Pyrit uuden energiatehokkaan teknologian käyttöönottoon ja uusiutuvien energialähteiden käytön lisäämiseen.

Palvelut ja materiaalit

Toimeenpanon tuki	Raportoinnin tuki	Asiantuntijatuki energiakatselmukset	Asiantuntijatuki investointeihin, esim ESCO
Asiantuntijatuki energiatehokkaisuun hankintoihin	Asiantuntijatuki kiinteistöjen energiankäyttöön	Kuntien verkottaminen ja vertaistuen mahdollistaminen	Tilaisuudet
Webinaarit	Ajankohtaisen energiatehokkuustiedon tarjoaminen	Markkinointi ja viestintämateriaalit	Tulosdataa
Asiantuntijatuki uusiutuvan energian energiakatselmukseen	Koulutukset	Alueellisen toiminnan vahvistaminen	Selvitykset, kokeilut (vertaisoppiminen)

Energiatehokkuussopimukset 2017–2025

SOPIMUKSEEN LIITTYMINEN – KUNTA-ALA

- 1) Liittyjän energiatehokkuussopimuksen ja liittymistietojen **TÄYTTÖ** ja kahden allekirjoitetun sopimuksen **TOIMITUS** Energiavirastoon

- 2) Liittyjän energiatehokkuussopimuksen ja liittymistietojen **TARKASTUS** Energiavirastossa ja tarvittaessa lisätietopyyntö

- 3) Energiavirasto allekirjoittaa liittyjän energiatehokkuussopimuksen ja toimittaa toisen allekirjoitetun kappaleen Liittyjälle

- 4) Motiva lisää Liittyjän liittymisrekisteriin

- 5) Kunta/kaupunki/ kuntayhtymä **LIITETTÄÄN** kunta-alan energiatehokkuussopimukseen

- Kunta-alan toimijat liittävät asuinrakennuskantansa ensisijaisesti Kiinteistöalan vuokra-asuntoyhteisöjen toimenpideohjelmaan (VAETS)

Valtio tukee Motiva-mallisia energiakatselmuksia ja -analyysyjä

Ympäristöministeriö

Valtio tukee tapauskohtaisesti uuden energiatehokkaan teknologian käyttöönottoon liittyviä energiatehokkuusinvestointeja

Kunta-alan energiatehokkuussopimus tuo kunnalle konkreettista hyötyä

”Meillä on energiatehokkuussopimuksesta **hyvät kokemukset**. Olemme mukana isommassa viitekehyksessä, joka antaa puitteet omiin energiansäästötoimiin. Lisäksi sopimuksen edellyttämä **säännöllinen raportointi pitää energiatehokkuusasiat hyvin mielessä.**”

- **lin kunnanjohtaja Ari Alatossava**

”Kunnat ja kuntayhtymät itse ovat merkittäviä energiakäyttäjiä ja voivat vaikuttaa oman toimintansa energiatehokkuuteen. Kunnat voivat toimia yhteiskuntavastuun etulinjassa omassa paikallisyhteisössä ja vaikuttaa paikallisten toimijoiden tietoisuuteen ja aktiivisuuteen energiatehokkuuden rintamalla.

Energiatehokkuussopimukset ovat hyvä, konkreettinen työväline ja kirittäjä kuntien toiminnassa.”

- **varatoimitusjohtaja Timo Reina, Suomen kuntaliitto**

Lisätietoja liittymisestä:

kysy@energiatehokkuussopimukset2017-2025.fi

LISÄTIETOA VERKOSSA:

- www.energiatehokkuussopimukset2017-2025.fi
- <https://energiatehokkuussopimukset2017-2025.fi/tulokset/kunta-ala/>

Videot YouTubessa:

- Mikä on energiatehokkuussopimus?
<https://www.youtube.com/watch?v=LW0aGMUrECk>
- Miten mukaan kunta-alan energiatehokkuussopimukseen?
https://www.youtube.com/watch?v=KF7_I0-SVnw

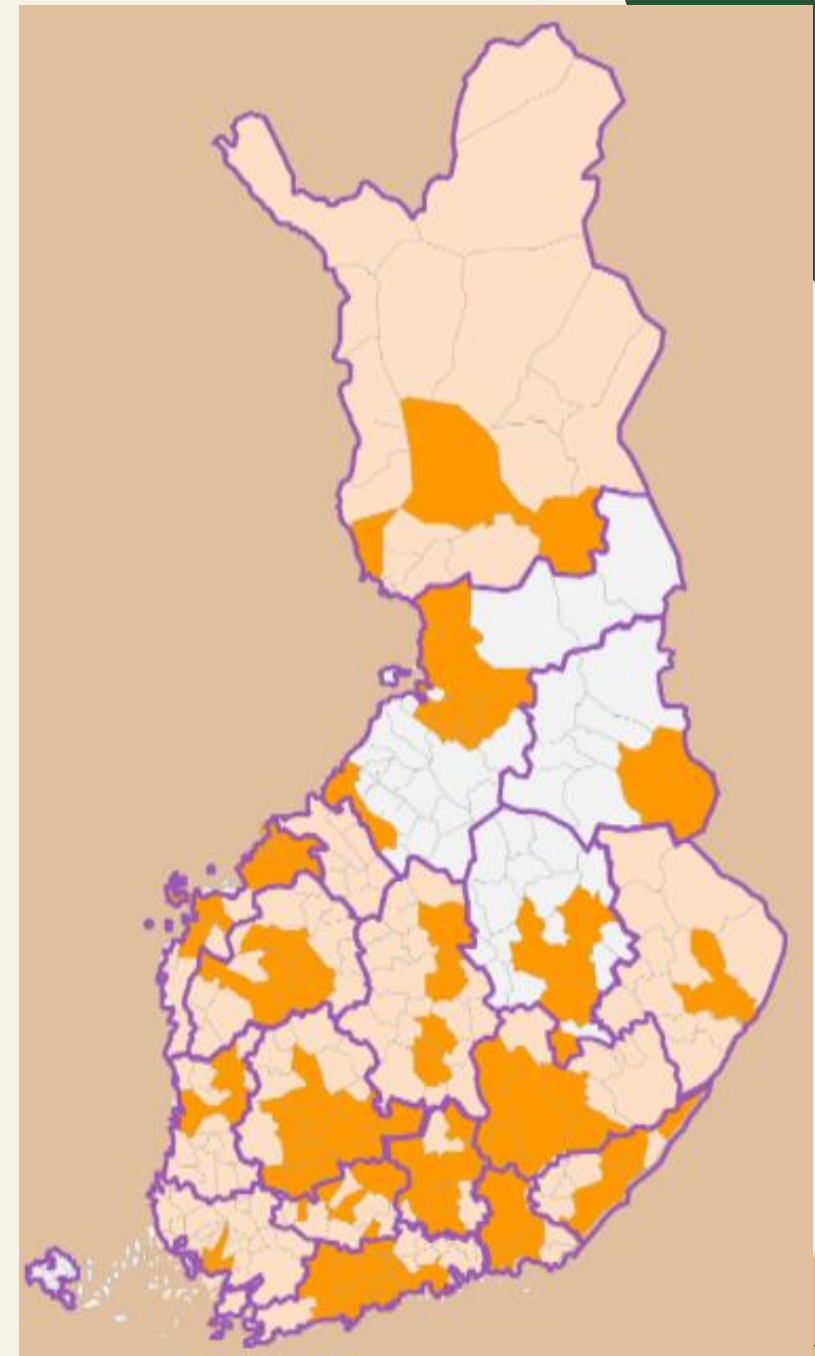
4. Muuta ajankohtaista kansallisessa ilmastotyössä

- Uusi ilmastolaki 1.7.2022 <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220423>
- Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma **KAISU** https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/VNS_4+2022.pdf
- Ilmastovuosikertomus 2022 <https://ym.fi/ilmastovuosikertomus>
- Kuntien ilmastotyön rahoitushakulistaus: <https://www.hiilineutraalisuomi.fi/fi-FI/Tyokalut/Rahoitus>
- Kiertotalouden Green Deal -työ vauhdissa – kiertotalouden edelläkävijät [80 toimijaa alkaa tavoitella kiertotalouden edelläkävijyyttä - Ympäristöministeriö](https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/VNS_4+2022.pdf)
- Kiertotalous-Suomi (KiSu) lanseerattiin 27.9. [Kiertotalous-Suomi etusivu \(kiertotaloussuomi.fi\)](https://www.kiertotalous-suomi.fi/)
- Circular Design – yritysten kehityspolku kohti kiertotaloutta <https://circulardesignsuomi.kiertotaloussuomi.fi/>
- Astetta alemmas -kampanja käynnissä – jotta energiaa riittää kaikille! <https://www.astettaalemmas.fi/>
- Kuntien ilmastoratkaisut -ohjelma paikallisen ja alueellisen ilmastotyön tukena
- Kankaanpään kaupungin ilmastojohtamisen -hanke 2021 - 2022
- Ilmastotyön vahvistaminen Satakunnassa -hanke – kumppanuus, verkostoituminen, toimintamalli

Kuntien ilmastoratkaisut -ohjelma

- **Tavoite:** kunta- ja aluenäkökulma Suomen ilmastopolitiikan ytimeen + kuntien elinvoimaisuuden vahvistaminen kestävyysmurroksessa
- **Toimintatapa:** kumppanuus, verkostoituminen, yhteisöllisyys, yhteistyö, vertaisoppiminen
- **Rahoitus:** v. 2018-2022 yhteensä noin 140 paikallista tai alueellista hanketta (Kankaanpää, Rauma,, Satakuntaliitto) ja kansallisia työkaluja ja toimintamalleja
- **Pääteemoja**
 - ilmasto- ja talousjohtaminen
 - kuntien ja yritysten ilmastoyhteistyö
 - kuntien ja asukkaiden ilmastoyhteistyö
 - Energia(tehokkuus)hankkeet
- **Verkkosivut uudistumassa:** <https://ym.fi/kuntien-ilmastoratkaisut-ohjelma-2018-2023>

Ilmastojohtamisen kehittäminen

- Kankaanpään kaupungin **ilmastotyön tehokkaampi koordinointi, toimenpideohjelman konkretisointi ja aktiivisempi viestintä sekä yhteistyö** kaupunkiorganisaation sisällä ja eri sidosryhmien ja kaupunkilaisten kanssa.
- **Energiatehokkuus:** Pääpaino vesihuoltolaitoksen keskusjätevedenpuhdistamon energiatehokkuuden parantamisessa. Prosessien ja laitteistojen potentiaalisten energiasäästökohteiden ja –toimenpiteiden kartoittaminen.
- **Kestävän liikkumisen ohjelman laatiminen** arki- ja vapaa-ajan liikkumiseen. Painotus kevyen liikenteen etenkin pyöräilyn verkostojen kehittämisessä kaupungin alueella.

<https://www.kankaanpaa.fi/kankaanpaan-kaupunki-sai-valtionavustusta-ilmastotyon-edistamiseen/>

Vastuutaho: Kankaanpään kaupunki

Kokonaissumma: 92 800 €

Avustusosuus: 64 800 €

Lisätietoja:

Marja Vaajasaari,

marja.vaajasaari@kankaanpaa.fi

Krista Mustaniemi,

krista.mustaniemi@kankaanpaa.fi

Ilmastotyön vahvistaminen Satakunnassa

- tavoitteena on **alueellisen ilmastotyön edistäminen Satakunnassa**
- Huomioidaan paikalliset erityispiirteet ja kannustetaan uusia kuntia mukaan ilmastotyöhön
- Tarjotaan ajankohtaista ilmastotietoa ja mahdollisuuksia verkostoitua.
- Tavoitteena myös **maakunnallisen kumppanuusverkosto- ja toimintamallin luominen** kuntien ilmastotavoitteiden edistämiseksi
- Tavoitteena **pilotoida** kuntien **ilmastoyhteistyö-verkostossa** hallintokuntien keskinäistä ja luottamushenkilöiden kanssa tehtävää **yhteistyötä ja tietoisuutta** ilmastoasioiden eteenpäinviennin tehostamiseksi.

Vastuutaho: Satakuntaliitto

Kokonaissumma: 120 000 €

Avustusosuus: 84 000 €

Ilmastotyön vahvistaminen Satakunnassa

Lisätietoja:

Aluekehitysjohtaja Timo Vesiluoma

Ilmastokoordinaattori Riitta Dersten

Hankekoordinaattori Jonna Fagerlund

Kiitos!

Olli-Pekka Pietiläinen
olli-pekka.pietilainen@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment